

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Λονδίνο, 8 Ιουλίου 2016

**Τάσεις κατανάλωσης ως συνέπεια αποτελέσματος δημοψηφίσματος για την
αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ**

Με τη συμπλήρωση δύο εβδομάδων από το δημοψήφισμα της 23^{ης} Ιουνίου, με σειρά διεξαγόμενων ερευνών, καταβάλλεται προσπάθεια να αποτυπωθούν οι τάσεις της οικονομίας και της αγοράς, την περίοδο αυτή, χρησιμοποιώντας ένα εύρος δεικτών, όχι πάντα επίσημων, καθώς τα επίσημα στοιχεία δεν αναμένεται να εκδοθούν πριν τα μέσα με τέλη Αυγούστου, ενώ οι αντίστοιχες περιοδικές έρευνες των εξειδικευμένων μεγάλων εταιρειών δεν αναμένονται προ των αρχών Αυγούστου.

Σε έρευνα των Financial Times για τον αντίκτυπο της ψήφου υπέρ του Brexit καταγράφεται άμεσος αρνητικός αντίκτυπος στον οικονομικό τομέα, με λιγότερες επισκέψεις στα καταστήματα (κατά την εταιρεία μέτρησης στοιχείων κατανάλωσης Springboard, ο τομέας των λιανικών πωλήσεων έχει σημειώσει φανερό πτώση), μείωση των αγγελιών για νέες θέσεις εργασίας και της εμπιστοσύνης για το οικονομικό μέλλον της χώρας. Επίσης, σε ότι αφορά στην ασφάλεια των θέσεων εργασίας, η νέα γενιά εμφανίζεται φανερά ανήσυχη σχετικά με τις προσδοκίες εύρεσης εργασίας, τη στιγμή που οι διαδικτυακές αγγελίες σημείωσαν σημαντική πτώση σε σχέση με τον Ιούνιο του 2015, ενώ οι εργαζόμενοι φαίνεται να μειώνουν τις δαπάνες τους ως αποτέλεσμα της αβεβαιότητας σχετικά με το επαγγελματικό τους μέλλον. Οι αγοραπωλησίες κατοικιών σημείωσαν πτώση 10% σε σχέση με το διάστημα πριν το Brexit, ενώ, σύμφωνα με την Κέντρο Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών, η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην οικονομία του ΗΒ μειώθηκε από τις 111,9 μονάδες στις 104,3 μονάδες.

Σύμφωνα με έρευνα του κλαδικού περιοδικού The Grocer, το 50,5% των καταναλωτών δηλώνει πως θα αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο ψωνίζει στο σούπερ μάρκετ, ενώ το 23,4% θα αγοράζει πλέον περισσότερο βρετανικά προϊόντα και το 22% των ερωτηθέντων δήλωσε πως θα μελετά τη λίστα του σούπερ μάρκετ με βάση τον προϋπολογισμό του. Όσον αφορά τις προσδοκίες των καταναλωτών σχετικά με τις τιμές των ποτών και των τροφίμων στη Βρετανία, το 35,1% θεωρεί πως θα αυξηθούν, ενώ το 29% θεωρεί πως θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα. Το 40% των ερωτηθέντων θεωρεί πως το Brexit θα επηρεάσει αρνητικά τον αγροτικό τομέα, το 30,6% προβλέπει ευκαιρίες προώθησης των βρετανικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά, ενώ μόλις το 10% αναμένει πως το Brexit θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στις εξαγωγές των βρετανικών προϊόντων, έναντι του 14,2% που βλέπει θετικές προοπτικές στις εξαγωγές. Επίσης, ενώ περίπου 40% των νέων, ηλικίας 18-24 ετών, πιστεύει ότι οι τιμές στα τρόφιμα και τα ποτά θα αυξηθούν, μόνο το 20% των άνω των 55 ετών συμμερίζεται την ίδια άποψη. Σύμφωνα με την εταιρεία BDO, οι λιανικές πωλήσεις, σε ετήσια βάση, μειώθηκαν κατά 3,6% τον Ιούνιο, με την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου να καταγράφεται η μεγαλύτερη πτώση κατά -8,1%. Η συνολική μείωση τον Ιούνιο ήταν η πιο απότομη σε περισσότερα από 10 χρόνια.

Η εταιρεία GfK πραγματοποίησε, από τις 30 Ιουνίου έως τις 5 Ιουλίου, έρευνα με τίτλο Consumer Confidence Barometer, με στόχο τη μελέτη της διάθεσης των καταναλωτών έπειτα από την απόφαση του Brexit στις 23 Ιουνίου. Σύμφωνα με αυτή, η εμπιστοσύνη των βρετανών καταναλωτών δέχθηκε το μεγαλύτερο πλήγμα των τελευταίων 21 ετών σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, καθώς ο βασικός δείκτης σημείωσε πτώση 8 μονάδων από -1 στο -9. Αναλύοντας τα αποτελέσματα του βασικού δείκτη με βάση την δηλούμενη ψήφο των πολιτών στο δημοψήφισμα, οι υποστηρικτές της παραμονής κυμαίνονταν στο -13, ενώ οι υποστηρικτές της εξόδου ήταν πιο αισιόδοξοι, με -5. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αβεβαιότητας, το Βαρόμετρο έδειξε σημαντική μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, δεδομένου ότι όλες οι βασικές μονάδες μέτρησης σημείωσαν πτώση, με τη μεγαλύτερη εκείνη της προοπτικής της γενικής οικονομικής κατάστασης για τους επόμενους 12 μήνες. Το 60% των ερωτηθέντων αναμένει επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης μέσα στον επόμενο χρόνο, ενώ μόλις το 20% των καταναλωτών αναμένει βελτίωση. Στη βόρεια Αγγλία η εμπιστοσύνη των καταναλωτών μειώθηκε κατά 19 μονάδες και στη Σκωτία κατά 11 μονάδες. Στο νότιο τμήμα της χώρας, όπου συμπεριλαμβάνεται και το Λονδίνο, η εμπιστοσύνη σημείωσε πτώση 2 μονάδων. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, οι άμεσες επιπτώσεις του δημοψηφίσματος παρατηρούνται στον τομέα των ταξιδιών, της μόδας, του lifestyle, της στέγασης, του κατασκευών-επισκευών, και των οπωροκηπευτικών, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα επιρρεπείς στις περικοπές των καταναλωτικών δαπανών. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι, μέχρι στιγμής ο δείκτης GfK απέχει πολύ από τα επίπεδα ύφεσης (ήταν γύρω στο -30 από το 2008 έως το 2011).

Αναλυτές εκτιμούν ότι η αβεβαιότητα που επικρατεί σχετικά με τις άμεσες και μακροπρόθεσμες συνέπειες του δημοψηφίσματος για αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ, πλήττει τις δαπάνες των νοικοκυριών και την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Αρχικά, τα νοικοκυριά είναι πιθανό να αυξήσουν προληπτικά την αποταμίευση και να αναβάλουν τις αγορές μακροχρόνιων αγαθών. Με την πάροδο του χρόνου, οι απώλειες θέσεων εργασίας και περικοπές μισθών στον απόηχο της εκτιμώμενης επιβράδυνσης της οικονομίας, θα οδηγήσουν σε μείωση του ονομαστικού εισοδήματος των νοικοκυριών. Επιπλέον, η αύξηση του πληθωρισμού ως αποτέλεσμα της ασθενέστερης στερλίνας θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση του εισοδήματος και σε πραγματικούς όρους.